

4. SPEELRUIMTEN

ALGEMEEN

De behoefte aan speelruimte voor het kind is omwille van de verstedelijking groter dan ooit: kinderslaapkamers worden tot minimum afmetingen herleid. Tuinen worden vervangen door minimale balkons.

Het steeds drukker wordend verkeer verdrijft het spelend kind van de straat.

De meer natuurlijke speelelementen zoals beken, grachten, vijvers, weiden en bossen verdwijnen steeds meer door de huidige verstedelijking.

Het probleem van de speelruimte kan echter grotendeels opgelost worden door ruimere woningen te bouwen met grote terrassen, door de straatruimte terug aan het kind en de voetganger te geven en bijgevolg de verkeersstructuur te herzien, en door de woonomgeving te voorzien van naturelementen.

Speelruimten voor kinderen kunnen best zo aangelegd worden dat ze aan diverse behoeften voldoen en tevens ook een ontmoetingsplaats worden voor de bejaarden.

Naargelang de leeftijd van het kind is het speelterritorium kleiner of groter en dichter of verder van de woning gelegen.

De ons bekende en afgewerkte speelruimten met nette speeltuigen of keurig graspijt beantwoorden eigenlijk niet aan de behoeften van het spelende kind. Er moeten mogelijkheden gecreëerd worden voor avontuur en ontdekkingen. Hierdoor zijn natuurlijke plantengroei en onafgewerkte speelelementen essentieel.

Daarom zullen per leeftijdsgroep verschillende soorten speelruimten voorzien worden die eveneens beantwoorden aan verschillende types van territorium.

Het concept van de straat, het plein, het woonerf

Het woonerf

Er zijn weinig goede woonerven gerealiseerd met het gevolg dat de veiligheid voor de kinderen er te wensen over liet. Daarom is men overgegaan naar 'zone 30', maar dat is geen oplossing voor de kinderen. Volledig verkeersvrij (zoals de leefstraten) geeft de mensen een veel veiliger gevoel.

De leefstraat met op het gelijkvloers een microwoning en met daarboven een of twee

eengezinswoningen is een goed concept om de stad kwalitatief te verdichten.

Speelstraat

Natuurspeeltuin te Londen-centrum

TE VOORZIEN

Per leeftijdsgroep worden aan de speelruimten andere eisen gesteld:

- Peuter: 1 - 3 jaar.

Het spel moet in de onmiddellijke nabijheid van de woning kunnen gebeuren, onder controle van de ouders.

- Kleuter: 3- 6 jaar.

De kleuter kan verder van de moeder weg en moet de wereld van de andere kinderen en van volwassenen leren kennen. Hij moet een grotere verscheidenheid van ruimten kunnen beleven (open en gesloten, openbaar en privé, straat en tuin) en bepaalde gevaren kunnen tegemoet treden.

Daarom is uitzicht en controle op de open ruimte (tuin) direct vanuit de woning noodzakelijk.

Te voorzien: groot terras of brede galerij (verhoogde straat).

- Lager schoolkind: 6-10 jaar.

Op deze leeftijd is zowel de verkenning van de ruimte belangrijk als het groepsspel. Dit vraagt ruimte en vrijheid. De visuele controle van de ouders vanuit de woning is echter essentieel.

Deze leeftijdsgroep kenmerkt zich vooral door het op avontuur gaan, de zelfexpressie (knutselen) en de belangstelling voor dieren en planten.

Te voorzien: gemeenschappelijke stadstuin in een veilig binnengebied. (gesloten bouwblok)

- Lager school kind: 10-14 jaar.

Ten dele blijft er behoefte aan gevarieerde speelgelegenheid nabij de woning. Constructieve bezigheden, zoals timmeren, fiets herstellen en dieren houden, stellen specifieke ruimtelijke eisen.

Ten dele verlegt de aandacht zich naar het gebied buiten de directe woonomgeving; (overdekte) ontmoetingsruimte en sportaccommodaties worden belangrijk.

Te voorzien: buurtpark, speelbos, overdekte speelruimte, grasveld.

- Adolescenten. (12- 18 jaar)

Naast de specifieke ruimtelijke eisen binnen de woning zijn de buitenhuizige activiteiten vooral gericht op club- en sportactiviteiten (jeugdbewegingen).

In de woonomgeving moet voldoende ruimte zijn voor informele ontmoetingen in de open lucht of op een beschutte plek. Voor deze kinderen is de mogelijkheid tot interactie met passanten en toeschouwers van belang.

Het spelen is meer gericht op balspelen, skaten en elkaar ontmoeten.

Geschikte speelvoorzieningen zijn sportvelden met een grootte van 2.000-6.400 m², met o.a. een sjotveld, basketbal-, volleybalveld, enz...

INTEGRATIE VAN DE SPEELRUIMTE IN DE WOONOMGEVING

Per woninggroep (30 - 50 woningen)

kan een klein speelpleintje (100 a 200 m²) voorzien worden voor kleuters en peuters. De private tuin staat bij voorkeur in direct contact met de gemeenschappelijke speelruimte maar zal omwille van geborgenheid hiervan lichtjes afgeschermd worden. Toezicht vanuit de woning is nodig! Speelelementen zoals verhardingen, niveauverschillen, grasvlakken, zand en water kunnen voorzien worden.

Per woonbuurt (± 1.200 inwoners, ± 100 lagere schoolkinderen)

Er zijn meerdere speelruimten nodig voor het **lager schoolkind**.

De afstand tot de woning mag niet meer dan 300 à 400 m. bedragen en de bereikbaarheid mag niet door auto's gestoord worden. De speelruimten moeten gelegenheid bieden tot avontuurlijke mogelijkheden en moeten eveneens balspelen kunnen toelaten.

Hieronder een voorbeeld van een kindvriendelijke **woonbuurt** van 1200 inwoners (100 woningen/ha), het gesloten bouwblok geeft een ideale en veilige kinderspeelruimte die vanuit de woningen goed te controleren is. Tevens is de weg naar de lagere school volledig in de rustige buurtsfeer gelegen en is er geen kruising met de urbane sfeer (met druk verkeer, kantoren, centrumfuncties, enz,...) Het groene plateau zorgt er immers voor dat er op de eerste verdieping heel veel groen is en dat op dit niveau alle veilige kinderroutes naar speelpleinen en de school mogelijk zijn op buurtniveau.

